

Koululaisten PM Oslossa 18.-20.2.2005 (ilm. Suomen Shakissa)

TAPANI SAMMALVUO

tapani.sammalvuo@shakkitori.com

Koululaisten PM pelattiin tänä vuonna Oslossa 18.-20.2.2005. SKSL:n ja Velhojen valmennussopimuksen mukaisesti allekirjoittanut lähti mukaan matkanjohtaja-valmentajan ominaisuudessa. Suomi onkin pitkään ollut ainoa pohjoismaa, joka ei valmentajaa ole nuorten kisoihin lähettänyt ja tällä kertaa muiden maiden valmentajista tunnistinkin Ruotsin FM Erik Hedmanin, Tanskan KvM Steffen Pedersenin (joita vastaan pelasin itse omissa Koululaisten PM-kisoissani) ja Islannin SM Helgi Olafssonin. Norjalaisia KvM:ta pyöri paikalla sen verran paljon, että en ole varma kuka heistä hoiti valmennusasiat. Tällä kertaa aikaa valmistautumisiin ja pelien analysointeihin oli tiukan aikataulun vuoksi niukasti. Pari kertaa valmistelut menivät aika nappiin, joten jotain hyötyä mukana olemisestani ehkä oli kaikesta huolimatta. Tällä kertaa mukana oli myös paljon omia koneita ja apuvalmentajia, mikä tietysti auttoi valmistautumisessa. Muuten valmentajasta olisi kyllä enemmän hyötyä leppoisammalla aikataululla pelatuissa turnauksissa, kuten EM- ja MM-kisoissa.

Matkanjohtajadebyyttini alkoi hiukan takellellen, sillä osa porukasta ei muistanut tullut sovittuun tapaamiseen lentokentälle ja Juha Hynninen oli peräti erehtynyt lähtöpäivästä, mutta onneksi Toivo Pudaksen pikainen herätyssoitto ja jonon ohi kiilaus riittivät koneeseen ehtimiseen. Turun porukasta Mikael Hiltunen joutui jäämään kotiin kuumeen vuoksi. Itse matkustus sujui suuremmita ongelmitta.

Viimeiset omat koululaisten PM-kisani pelattiin 11 vuotta aikaisemmin myös Norjassa, Askerissa 22 km Oslostä etelään. Tuosta reissusta muistelin, että järjestelyt olivat erinomaiset, mutta sijainti syrjäinen ja ulkopuolisia virikkeitä oli niukasti tarjolla. Matkaan lähdettiin hyvissä ajoin ja liitolla oli varaa korvata pelaajien kaikki kulut. Nyt moni asia oli muuttunut. Järjestäjillä oli pieniä (ehkä kokemattomuudesta johtuneita?) ongelmia, esim. saapumisajamuna järjestäjien edustaja Victor Hansen oli nukkumassa, kun yritin hänelle soittaa ja emme myöskään saaneet huoneita heti käyttööme. Sama toistui myös lähtöiltana, jolloin yritin saada jonkun järjestäjän luovuttamaan suomalaisten palkinnot ennen koneemme lähtöä ja kaiken lisäksi vertailut laskettiin väärin kahdessa ryhmässä. Sen sijaan pelipaikan sijainti oli mainio, sillä Oslon "pääkatu", kävelykatu Karl Johans gate oli pelipaikkahotelli Perminalenista vain parin korttelin päässä. Jotkut pelaajista tosin "joutuivat" majoittumaan läheiseen First Millenium-hotelliin, mutta kun tätä kompensoi "varahotellin" hiukan parempi taso, ei valituksia kuulunut. Internetyhteys oli vapaasti käytettävissä hotellin ensimmäisissä kerroksissa ja tulokset ja pelit päivittyivät kerran päivässä nettiin noudettavaksi.

Tuomarina toimi värikäs shakkipersoonallisuus IA Hans Olav Lahlum, mutta käsittääkseni hän ei joutunut kertaakaan käyttämään spesialiteettejaan keltaista ja punaista korttia! Säännöt sovittiin vanhempien osalta poikkeuksellisen tiukoiksi nuorten kisaksi; pelin aikana pelaajat eivät saaneet keskustella kenenkään kanssa ilman tuomarin lupaa ja läsnäoloa ja kuvaaminen oli sallittua vain 10 ensimmäisen minuutin aikana. Tähän oli syynä pääasiassa se,

että EM-kisoissa on kuultu vanhempien/valmentajien neuvovan pelaajia kesken peliä. Mielestäni nämä säännöt kuulostivat ainoastaan normaalilta ja on hyvä, että oikeat käytöstavat opitaan jo nuorena. Myös kännykkäkielto oli voimassa, tosin ensimmäisestä soitosta olisi seurannut vasta keltainen kortti, mutta edes sitä siis ei tarvittu.

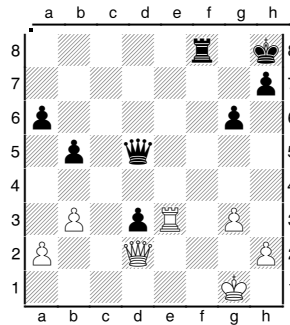
Suomalaiset lähtivät matkaan muista joukkueista poiketen vasta pelipäivän aamuna. Syynä tähän oli käsittääkseni kulujen minimoiminen, mutta pelien kannalta varmasti parempi olisi ollut saapua paikalle jo edellisenä päivänä. Nyt matkalaiset joutuivat heräämään pelipäivän aamuna jo viiden jälkeen, jotkut aikaisemminkin ja ensimmäisen päivän toinen kierros jatkui aina Suomen aikaa kello yhteen yöllä! Erityisesti nuorimmille tällainen 20 tunnin päivä on aivan liian raskas. Joukkueenjohtajien kokouksessa ehdotinkin toisen kierroksen aikaistamista, mutta muut joukkueenjohtajat pitivät tärkeämpänä pidempää taukoa kierrosten välillä. Ehkäpä tämän takia suomalaisten peleissä tapahtuikin pari pahaa mokaa ensimmäisenä päivänä. Kokonaisuutena kisa meni kuitenkin aika mukavasti.

Lopputulokset (luvut ovat ELOja, paitsi suluilla merkityt, jotka ovat kansallisia lukuja):

A-ryhmä

1. Dagur Arngrimsson Islanti 2304 5,5/6
2. Victor Nithander Ruotsi 2229 4,5
3. Inge Skrondal Norja (1860) 3,5
4. Kristoffer Dyrgaard Sörensen Tanska 2083 3,5
5. Askild Bryn Norja 2009 3,5
- 6. Jukka Nybäck 2088 3,5**
7. Sjurður Thorsteinsson Färsaaret (1629) 2,5
8. Michael Madsen Tanska (1601) 2,5
9. Björn Ivar Karlsson Islanti 2224 2,5
- 10. Juha Hynninen 2112 2,5**
11. Olaf Berg Färsaaret 2194 2,5
12. Amir Mohammadi Ruotsi 2163 0 (keskeytti)

A-ryhmässä Suomen värejä edustivat Jukka Nybäck ja Juha Hynninen. Juha aloitti turnauksen pahalla mokalla edullisessa asemassa ja tämä ehkä vei osan pelifiliksistä loppukierroksilla. Jukka pelasi hiukan epätasaisesti, mutta lopputulos oli jotakuinkin normaali. Ryhmän voitti ylivoimaiseen tyyliin ykkösrangattu Islannin Dagur Arngrimsson. Itse tosin kiinnitin huomiota ryhmän suhteellisen heikkoon tasoon, esim. C-ryhmä oli lähes yhtä vahva!

Sjurdud Thorsteinsson - Jukka Nybäck

6. kierros

Mustan nopein tapa lopettaa valkean kärsimykset?

38...Tf1+! ja valkea antautui **(0-1)**, sillä 39.Kxf1 Dh1+ 40.Kf2 Dxh2+ 41.Ke1 Dg1#

B-ryhmä

1. Teemu Pudas 2065 5

2. Gudmundur Kjartansson Islanti 2199 4.5

3. Jakob Vang Glud Tanska 2322

4. Peter Vas Ruotsi (1986) 3.5

5. Julius Nieminen (1638) 3

6. Stefan Randjelovic Norja (1709) 3

7. Agust Bragi Björnsson Islanti (1790) 3

8. Willy Kristiansen Norja 1991 3

9. Michael Nguyen Tanska (1666) 2.5

10. Jon Gregersen Färsaaret (1463) 2.5

11. Gustav Héden Ruotsi 2116 2

12. Henry Berg Färsaaret (1311) 0

B-ryhmässä Teemu Pudas hävisi ensimmäisellä kierroksella Julius Niemiselle, mutta sen jälkeen peli sujui kerrassaan mainiosti, tuloksena ensimmäinen mestaruus Suomeen sitten vuoden 2000, jolloin Mika Karttunen voitti mestaruuden! Teemun pelityyli on hyvin epäsovinainen ja jopa häikäilemätön. Usein tuloksena on hauskoja sotkuja, jotka hän Norjassa yleensä hallitsi vastustajiaan paremmin. Julius pelasi myös hyvän turnauksen ja osoitti, että hänen selonsa on aivan liian alhainen.

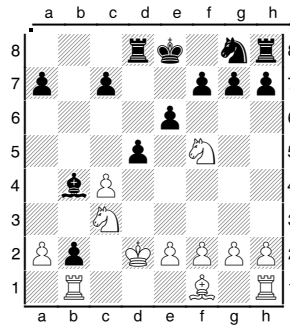
Teemun peleistä tyypillinen esimerkki on viidennen kierroksen tärkeä voitto ykkösrankatusta Gludista, jonka Teemu onnistui sekoittamaan täysin eräällä spesiaalimuunnelmallaan. Valmisteluissa kävi ilmi, että Teemu tietää tästä muunnelmasta paljon enemmän kuin minä, joten en taida uskaltaa peliä sen enempää kommentoida; se kun ratkesi jo avauksessa

Kuningatarsotilaspeli (D06)

Jakob Vang Glud – Teemu Pudas

5. kierros

1.d4 d5 2.Rf3 Lf5 3.c4 e6 4.Db3?! Rc6! 5.Lg5? Rxd4 6.Da4+ b5 7.Rxd4 bxa4 8.Lxd8 Txd8 9.Rc3?! a3! 10.Rxf5? axb2 11.Tb1 Lb4! 12.Kd2

12...Rf6! 13.Rxg7+ Kf8 14.Rxe6+ fxe6 15.Kc2 Lxc3 16.Kxc3 Re4+ 17.Kxb2 Rxf2 18.Tg1 dxc4-+ 19.e4 Tb8+ 20.Kc2 Txb1 21.Kxb1 Rxe4 22.Kc2 Rd6 23.g3 Ke7 24.Lh3 e5 25.Te1 Kf6 26.Tf1+ Kg5 27.Tf3 h5 28.Ta3 Tf8 29.Txa7 Tf2+ 30.Kd1 Txh2 31.Le6 Kf6 32.Ld7 c5 33.Ta6 Ke7 34.Lc6 Rf5 35.Ta3 Kd6 36.Le4 Rd4 37.Ta6+ Kc7 38.Ta4 c3 39.Tc4 c2+ 40.Kc1 Kb6 41.Kb2 Te2 42.Lg6 e4 43.Lxh5 Te1 44.Txc2 Rxc2 45.Kxc2 Tg1 46.g4 Tg2+ 47.Kc3 Txa2 48.Lf7 Tg2 49.Le6 e3 50.Kd3 e2 51.Kd2 Kb5 52.Lf5 c4 53.Le4 Txg4 54.Lf3 Td4+ 55.Kxe2 c3

0-1

Julle sai valtavan hyökkäyksen kolmannen kierroksen kuningasintialaisesaan Tanskan Willy Kristiansenia vastaan.

Kuningasintialainen puolustus (E97)

Willy Kristiansen – Julius Nieminen

3. kierros

1.Rf3 Rf6 2.c4 g6 3.Rc3 Lg7 4.e4 d6 5.d4 0-0 6.Le2 e5 7.0-0 Rc6 8.d5 Re7 9.b4 Rh5 10.Te1 h6 11.c5 Rf4 12.Lf1 g5

Tämä näyttää aika rumalta, mutta oli itse asiassa minun ehdotukseni muunnelmaksi tähän peliin. Olen joskus saanut sellaisen kuvan, että tämä olisi hiukan aliarvostettu, mutta pelikelpoinen muunnelma ja siltä se vaikutti valmisteluissamme edelleenkin

13.Rd2 f5 14.f3?!

E4:n tukeminen ei ole tässä tarpeellista, sillä musta ei ole muutenkaan yleensä sinne lyömässä. Valmisteluissamme katsoimme nopeasti läpi kaksi peliä, jotka molemmat jatkuivat kriittisemmin 14.cxd6 cxd6 15.Rc4 g4 16.b5 h5 (16...Tf6 17.Db3 Kh7 18.b6 a6 19.La3 Tg6 20.Tac1 h5 21.Db4 Lf8 22.Db1 h4 23.Re3! johti valkean etuun pelissä Sokolov-van Wely, Hollannin mestaruus 1995) 17.La3 Tf6 18.Db3 Kh8! 19.b6 a6 20.Db4 Lf8 21.Re3 h4 (mustan tornin ei kannata vielä siirtyä pois f6:sta) 22.exf5 Rxf5 23.Re4 Tg6 ja musta sai kovan hyökkäyksen pelissä Gormally-McShane, Lontoo 1997.

14...Tf6!? 15.exf5 Rxf5 16.Rde4 Tf7

16...Tg6? 17.g3!.

17.a4 Rg6!?

Mielenkiintoinen idea lisätä painetta f3-pisteeseen. Valkean upseerit eivät todellisuudessa sijaitse kovin hyvin, sillä mustan asemasta on vaikeaa löytää heikkoja pisteitä.

18.La3 Rgh4 19.b5 Lf8 20.Tc1 Rd4

Ilmassa alkaa olla uhrauksia f3:een ja toisaalta myöskään ...g4 heti tai ...h5:n kanssa ei ole miellyttävä vastattava valkealle.

21.Te3?!

Valkea haluaa tukea f3-pisteensä, mutta tämä kutsuu mustan lähetin piikkaamaan valkean tornit h6:sta.

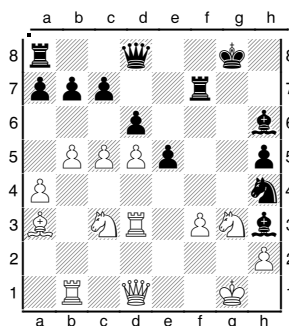
21...h5 22.Le2 Lh6! 23.Td3?!

Ennakkoluuloton peltipurkkini pelaisi tässä 23.g4!, mikä estäisi välittömät materiaalitappiot, mutta ei mustan etua.

23...g4 24.Tb1 gxf3 25.Lxf3 Rdx3+ 26.gxf3 Lh3

Musta on saanut hirvittävän kuningasintialaishyökkäyksen. Voisi luulla, että pelaajien vahvuusero oli mustan eduksi yli 350 pistettä, vaikka todellisuudessa tilanne oli toisinpäin! Ikävä kyllä hienon alkupelin jälkeen peli hiukan lipsuu Jullelta käsistä, todennäköisesti kovan molemminpuolisen aikapulan takia.

27.Rg3

27...Lg2?!

27...Rxf3+! 28.Txf3 Lg4 olisi voittanut heti.

28.Rce4 Lxf3 29.Db3 Lf4?

Aikapula alkaa painamaan. 29...Dd7! jatkona ...Dh3 voittaisi edelleen, esim. 30.cxd6 Dh3 31.Dc2 Lxe4 32.Rxe4 Le3+-+.

30.cxd6?

30.Txf3 Rxf3+ 31.Dxf3 h4 32.Dg4+ Kh8 33.Rh5 Le3+ 34.Kh1 näyttäisi jopa valkean edulta!

30...cxd6

30...Lxg3 31.Rxg3 cxd6μ.

31.Rxd6??

31.Txf3 kävi taas.

31...Db6+ 32.Kf1 Lg2+?

Näyttää jälleen aikapulavirheeltä. 32...Lxg3 33.hxg3 Lxd5+-+.

33.Ke2 Tf6??

33...e4! avaisi aseman mustan voitoksi.

34.Rde4 Lxe4 35.Rxe4

Nyt valkean e4-ratsu pitää aseman kasassa.

35...Tg6 36.Lc5?

Tässä taisi olla jo aikamoista huiskimista. 36.d6+ estäisi mustan daamin pääsyn kuningasivustalle. 36...Kh8 37.Lc5 Tg2+ 38.Kf1 Dd8 39.Df7!.

36...Dd8?

36...Tg2+ oli parempi, esim. 37.Kf1 Dg6.

37.Tg1 Txg1 38.Lxg1 ja tässä järjestäjät eivät enää saaneet selvää pöytäkirjasta, mutta Julle pelin kuitenkin voitti tästä nyt jo ehkä valkealle edullisesta asemasta. **(0-1)**

C-ryhmä

1. Jon Ludvig Hammer Norja 2273 5.5

2. Rasmus Janse Ruotsi 1999 4

3. Kim Räisänen 2012 3.5

4. Alexei Cherstiouk Hansen Tanska 2009 3.5

5. Erik Blomqvist Ruotsi (2079) 3.5

6. Frederik Oest Möller Tanska 1824 3.5

7. Helgi Dam Ziska Färsaaret 2129 3

8. Rogvi Dragaberg Färsaaret (1442) 2.5

9. Jonatan Time Norja (1646) 2.5

10. Samuli Laato 1998 2.5

11. Dadi Omarsson Islanti (1570) 1.5

12. Gylfi Davidsson Islanti (1560) 0.5

Kim Räisänen pistesaldo oli peliesityksiin nähden hiukan alakanttiin, esim. ryhmävoittajaa, Norjan Jon Ludvig Hammeria vastaan remissi lipui käsistä vastaan aivan kalkkiviivoilla ja useissa tasapeleissä olisi ollut mahdollisuuksia enempäänkin. Esim. viimeisellä kierroksella Kim lähti varmistelemaan tasapeliä, kun voitto olisi tuonut (ainakin) varman pronssin. Mutta Kim teki mieluummin tasapelin ja hyvin ansaittu mitali tuli vasta vertailuruletin jälkeen. Samuli Laato pelasi tasaisesti, mutta tällä kertaa tuntui pelistä puuttuvan terävyyttä, mistä tuloksena oli paljon tasapelejä.

Tuntuu siltä, että koululaisten PM-kisat eivät enää jaksa kiinnostaa ikäryhmiensä kaikkein kovimpia pelaajia, sillä lähes kaikissa ryhmissä ikäryhmiensä ykköset olivat poissa, toisaalta ymmärtää kyllä, että Magnus Carlsenia ei kiinnostanut C-ryhmään osallistuminen, mutta aikoinaan näissä kisoissa on pelannut mm. Peter Heine Nielsen, Hannes Stefánsson, Helgi Ass Gretarsson ja Thröstur Thorhallsson.

Neljännän kierroksen pelissä C-ryhmän ylivoimaista voittajaa Jon Ludvig Hammeria vastaan Kimi oli hyvin lähellä tasapeliä ja se on myös hyvä osoitus Kimin puolustustaidoista.

Kuningatarsotilaspeli (A46)

Jon Ludvig Hammer - Kim Räisänen

4. kierros

1.Rf3 Rf6 2.g3 b5 3.Lg2 Lb7 4.d4 e6 5.0-0

Pelasin syksyllä Hammerin kanssa samassa Gausdalin turnauksessa, eri ryhmässä tosin, ja tuolla havaitsin, että Hammer oli äärimmäisen vahva sekavissa

ja vaikeissa asemissa, mutta että hänen koulutuksensa oli aika lailla puutteellinen ja esim. loppupelejä hän ei hallinnut. Puolen vuoden aikana hänen pelityylinsä tuntui kuitenkin muuttuneen täysin; veikkaisinpä että nyt on nähtävissä ulkopuolisen valmentajan muutos pelityyliin.

5...c5 6.Lf4

Harvinainen siirto, johon Kimi vastaa ehkä hiukan liian agressiivisesti.

6...Db6!?

6...Rc6?! 7.Rc3! on hyvä valkealle, mutta paras on varmaankin 6...cxd4.

7.a4! cxd4

Toinen mahdollisuus 7...a6 8.axb5 axb5 9.Txa8 Lxa8 tuntuisi vankemmalta, sillä valkea ei pystyne hyödyntämään kehitysetuaan.

8.Dxd4! Lc5?!

Luonnollinen siirto, joka kuitenkin johtaa mustan sotilasaseman heikentymiseen. Yllättävä 8...Rc6! näyttäisi vielä pitävän aseman kasassa: 9.Dxb6 axb6 10.Rc3 bxa4 11.Rxa4 Rd5 ja valkean etu on pieni.

9.Dd3 b4

9...a6 10.axb5 axb5 11.Txa8 Lxa8 12.Rc3 Lc6 13.Le5!? vaikuttaa myös ikävältä mustalle.

10.Rbd2 d5 11.a5 Da6

Ikävä pakko.

12.Rb3 Le7 13.Re5!

Valkean peli on energistä ja vahvaa.

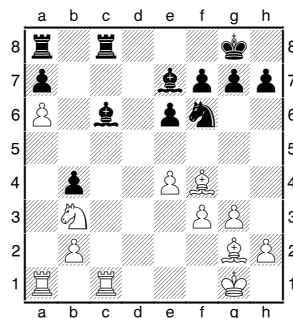
13...Rbd7 14.Rxd7 Rxd7 15.e4!

Hammer arvioi loppupelin oikein valkealle edulliseksi mustan daamisivustan heikkouden takia.

15...Dxd3 16.cxd3 dxe4 17.dxe4

Mielenkiintoinen oli myös 17.Lxe4!? Lxe4 18.dxe4 ja valkea näyttäisi pääsevän sisään c-linjalta kun mustan vaalearuutuinen lähetti ei ole enää pitämässä asemaa kasassa. Mutta ei pelisiirroksakaan vielä mitään varsinaista vikaa ole.

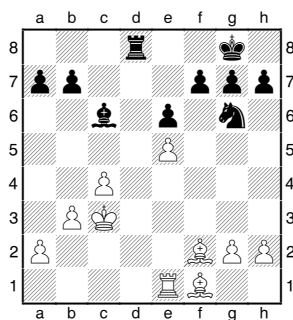
17...Rf6 18.f3 0-0 19.a6 Lc6 20.Tfc1 Tfc8

21.Rd4?

Tämä on mielestäni asemallinen virhe ja yllättävän paha sellainen. Valkean ratasu ei pääse d4:stä mihinkään järkevään ruutuun painostamaan mustan heikkouksia. 21.Lf1± ideana Le3 ja tornien tuplaus c-linjalle oli selvästi parempi. Ra5 häiritsee myös kovasti mustaa oikeaan aikaan pelattuna. Itselläni lähettien sijoittaminen e3:een ja f1:een painostamaan mustan daamisivustaa on tuttu

eräästä Hazain luennosta, jossa hän suositteli seuraavassa asemassa lähettien sijoittamista samoille diagonaaleille painostamaan mustan daamisivustaa.

Tämä asema syntyi pelissä Leko-Brenke, Lippstadt 1993. Valkean etu riitti voittoon jatkossa 26...b6 27.g3 Td7 28.b4 Kf8 29.b5 Lf3 30.a4 Ke8 31.a5 bxa5 32.Ld4! Re7 33.Ta1 Rf5 34.Lf2+-. Jostain syystä vaikutuin tässä esimerkissä valkean lähettien taikavoimasta niin, että tilaisuuden tutkin usein automaattisesti mahdollisuudet samantyyppisten asetelmien toteuttamiseen. Juuri tällaisesta hiukan hämäräksi jäävästä soveltamisesprosessista uskoakseni on kyse shakkitaidon kehittämisessä esimerkkien avulla.

21...Le8 22.Kf2 Rd7!

Kimi puolustautuu hyvin.

23.Le3 Rc5 24.Lf1 Lf6?!

Tämä perustuu virhelaskelmaan, jota tosin kumpikaan pelaajista enkä minä jälkianalyysissä huomannut. 24...Ld7 25.Tc4 Tab8 26.Tac1 f6!? (26...Rxa6?? 27.Txc8+ Txc8 28.Lxa6+-) pitäisi valkean edun minimaalisena.

25.Tc4 Lxd4 26.Lxd4 Rb3

Tämä oli Kimin idea.

27.Td1 Txc4 28.Lxc4 Rxd4 29.Txd4 Kf8?!

Nyt vaadittiin jo hyvin tarkkaa peliä: 29...Tb8! 30.Le2 Lc6! 31.Tc4 Tb6 pitää aseman kasassa, esim. 32.Ke3 Kf8 33.Tc1 (33.Kd4 Txa6 34.Txb4 Tb6=) 33...Ke7 34.Kd4 Kd7.

30.e5?

30.Le2! Tb8 31.Tc4 ideana Tc7 johtaa mustalle hyvin tukalaan asemaan. 31...La4 (31...Lb5?? 32.Txb4+-) 32.Tc7 Ta8 33.Tb7.

30...Ke7 31.b3

31.Tg4 g6 32.Le2 Tb8 33.Tc4 Kd8!.

31...Tb8 32.Ld3 Tb6 33.Ke3

33.Lxh7? g6 34.g4 Tb8 35.h4 Kf8.

33...h6 34.f4 Ld7

Itse olisin ehkä pelannut 34...h5!?.

35.Tc4

35.g4!? valtaisi tilaa kuningasivustalla.

35...Kd8 36.h4 Lc8

36...h5!?.

37.Td4+ Kc7 38.g4 Lxa6 39.Lxa6 Txa6 40.Txb4 Tc6 41.f5 a6?!

Nyt peli päättyisi pian tasan jatkossa 41...Tc3+ 42.Kf4 exf5 43.gxf5 Th3 44.Kg4 Te3! =, mutta näin konkreettiseen jatkoon ei ollut helppo lähteä näin

"selkeästä" asemasta.

42.h5 Tc1??

Yllättäen virhe. 42...Tc3+ 43.Kf4 exf5 44.gxf5 Th3 41. siirron huomautuksen tapaan riitti vieläkin.

43.Tc4+!+-

Tämä näyttää itsemurhalta, onhan mustalla syntyvässä sotilasloppupelissä kaukaisempi vapaasotilas. Mutta tarkemmalla tutkiskelulla havaitaan, että valkea uhkaa tehdä vapaasotilaan myös kuningassivustalle pelaamalla f6, minkä jälkeen joku valkean sotilaista menee läpi.

43...Txc4 44.bxc4 f6

44...exf5 45.gxf5 a5 46.Kd4 Kc6 47.Kc3+- tai 44...a5 45.Kd3 Kd7 46.f6 gxf6 47.exf6 a4 48.g5+-.

45.exf6 gxf6 46.fxe6

Vielä nopeampi voitto oli temaattinen 46.g5! .

46...Kd6 47.Kd4 Kxe6 48.Kc5! a5 49.Kb5 Kd6 50.c5+ Kd5 51.c6

1-0

Samuli Laadon peleistä allekirjoittaneen huomion kiinnosti erityisesti neljännen kierroksen peli Färsaarten Helgi Dam Ziskaa (ICC-luku yli 2800!) vastaan.

Sisilialainen puolustus (B90)

Helgi Dam Ziska - Samuli Laato

4. kierros

1.e4 c5 2.Rf3 d6 3.d4 cxd4 4.Rxd4 Rf6 5.Rc3 a6 6.Le3 e5 7.Rb3 Le6 8.f3 Rbd7 9.Dd2

Nykyään suurta muotia on hiukan omalaatuisen näköinen muunnelma 9.g4 Rb6 10.g5 Rh5.

9...b5

Eräs englantilaisen hyökkäyksen kriittisimmistä muunnelmista. Kasparovkin on viime vuosina pelannut näin.

10.a4

10.0-0-0 on toinen vaihtoehto. Pelisiirto, joka pyrkii osoittamaan mustan edellisen siirron ennenaikaiseksi, on ehkä kriittisempi, vaikka musta onkin teoreettisesti tässä muunnelmassa pärjännyt hyvin viime aikoina.

10...b4 11.Rd5 Lxd5 12.exd5 Rb6 13.Lxb6 Dxb6 14.a5 Db7 15.Lc4 Le7

Tämä on vanha tapa pelata tätä asemaa. Kasparov harrastaa tässä omaa siirtoaan 15...g6, joka onkin osoittautunut vaikeaksi vastattavaksi valkeille. Peli-siirtoa on pidetty pitkään hiukan kyseenalaisena, mutta mielestäni tämä arvio on väärä.

16.Ta4 Tb8 17.Rc1 e4?!

Samuli unohti valmistelunsa. 17...0-0! 18.Ra2 Rd7 19.Txb4 Dc7 on mustan paras tapa saada tarpeeksi peliä sotilaasta. Annan tämän jatkon kirjassani "The English Attack" ja se tuntuu edelleen olevan viimeinen sana 15...Le7-muunnelmassa. 17...Ld8 voi myös osoittautua juuri ja juuri pelikelpoiseksi tuoreiden analyysien valossa.

18.Ra2 exf3 19.gxf3 b3N

Uusi siirto, mutta tuskin parannus mustan peliin. 19...Dd7 20.b3 Dh3 21.Tf1 Rd7 tapahtui pelissä Tseshkovski-Lukov, Sotshi 1982 ja nyt yksinkertaisinta olisi 22.Kd1±.

20.cxb3?!

Nyt musta saa jo hiukan enemmän peliä sotilaasta. Kaiken kaikkiaan hiukan omituinen valinta. Mustan idea oli varmaankin 20.Lxb3 Rd7, mutta 21.Tb4 Dc7 22.Txb8+ Dxb8 23.Rb4 Rc5 (23...Db5 24.Rc6 Lh4+ 25.Kd1 Re5 26.Dd4!+-) 24.Lc4 Lh4+ 25.Kd1± vie valkean kuninkaan turvaan ja mustalla tuskin on kompensatiota sotilaasta.

20...Rd7 21.Tb4 Dc7 22.Txb8+

22.Lxa6 Txb4 (mutta ei 22...Ta8? 23.Tb7) 23.Dxb4 0-0 24.Rc3 Da7 25.Le2 Tb8 26.Rb5 De3 27.Kf1 Lf6÷ on tyypillinen sekava jatko, jossa musta saa peliä tummilla ruuduilla.

22...Rxb8

22...Dxb8 23.Rb4 Re5 24.0-0 0-0 oli toinen, ehkä luonnollisempi vaihtoehto.

23.0-0 0-0 24.Tc1 Lf6 25.b4 Dd7 26.Rc3 Df5

Tyypillistä myös muunnelmalle on mustan kompensaation "hiipivyyks", eli aloitteen rakentaminen voi kestää monta siirtoa ja esimerkiksi tietokoneiden asema-arviot ovat usein täysin vääriä.

27.Tf1 Lg5

27...Le5 28.f4.

28.f4 Ld8 29.Dd3 Dd7 30.Re4 f5?!

Kaksiteräinen päätös, sillä nyt myös e6-ruutu heikkenee. Parempi oli odotella, esim. 30...Db7 ja valkean on vaikea edistyä tummien ruutujen heikkouden takia.

31.Rg3 g6 32.Te1 Da4 33.Db3 Dd7 34.De3?!

Parempi oli 34.Te6!, koska 34...Da7+ 35.Kg2 Dd4 36.Re2! estää mustan vastapelin.

34...Dc7 35.b3 Tf7 36.Dd2 Te7 37.Txe7

37.Te6! vaikuttaa edelleen paremmalta yritykseltä.

37...Lxe7 38.De3 Db7

38...Kf7.

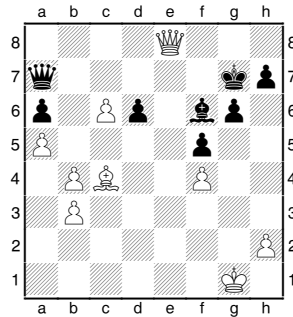
39.Re2

39.b5!? axb5 40.Lxb5 Dxb5 41.Dxe7 Dc5+ 42.Kf1 Ra6 näyttäisi antavan mustalle hyvät tasapelitekitoiveet.

39...Kf7 40.Rd4 Lf6 41.Rc6 Kg7 42.De8 Rxc6?

Tämä perustuu varmaankin virhelaskelmaan. Luonnollinen 42...Rd7 antaisi edelleen hyviä remissimahdollisuuksia, esim. 43.Lxa6 Dxa6 44.Dxd7+ Kh6 45.Da7! De2! (ei kuitenkaan 45...Dxa7+?? 46.Rxa7 Ld4+ 47.Kf1 Lxa7 48.b5 Ld4 49.b6 Kh5 50.b4 Kg4 51.b5 Kxf4 52.b7 La7 53.b6 Lb8 54.a6+-) johtaisi todennäköisesti tasapeliin valkean heikon kuningasaseman vuoksi.

43.dxc6 Da7+

43...Dxb4 44.Df7+ Kh6 45.Dxf6 De1+ 46.Kg2 De4+ 47.Kf2 Dxf4+ 48.Ke1 ja valkean kuningas karkaa, esim. 48...De3+ 49.Le2 Dc1+ 50.Kf2 Dc5+ 51.Kg2! Dxc6+ 52.Kg3+-.

Kuvioasema sopii hyvin laskuharjoitukseksi, teemana ikuinen shakki ja sen välttäminen. Ihmiselle tämän laskeminen on hyvinkin vaikeaa, kuten tässäkin pelissä nähdään.

44.Kf1?!

Ei vielä virhe, mutta tekee valkean voiton jo vaikeammaksi. Helpoin voitto oli 44.Kg2! Le7 (44...Kh6 45.Df8+ Lg7 46.Dd8!+- mattiuhkauksin; 44...Dd4 45.c7+-) 45.Lxa6 De3 46.Dd7 De4+ 47.Kf2 Dxf4+ 48.Ke2 Dxb4+ 49.Kd3 Dg3+ 50.Kc4! Df4+ 51.Kb5 De5+ 52.Kb6 Dd4+ 53.Kb7 Dxb4+ 54.Ka8!+- Tämä muunnelmä on vielä suhteellisen helppo laskea, sillä valkean kuninkaalla oli selvä reitti a8:aan.

44...Dd4 45.c7??

45.Ke2! riittäisi vielä voittoon temaattisen siksakin jälkeen, "molemmiin puolin paras jatko" kuuluu: 45...Db2+ 46.Kf3 Dc3+ 47.De3 Dxb4 48.Da7+ Kh6 49.c7 De1 50.De3 Dh1+ 51.Kg3 Dc6 52.De6 Dh1 53.Dxf6 De1+ 54.Kg2 De4+ 55.Kf2 Dxf4+ 56.Ke1 De3+ 57.Kd1 Df3+ 58.Le2 Dxb3+ 59.Ke1 Db4+ 60.Kf1 Df4+ 61.Kg2 De4+ 62.Kf2 Df4+ 63.Lf3 Dxb2+ 64.Ke1 Dg3+ 65.Ke2 Dh2+ 66.Kd3 Dg3 67.Df8+ Kg5 68.De7+ Kh6 69.c8D Dxf3+ 70.De3+- ja valkea voittaa.

45...Dd1+?!

Nyt ikuinen oli jo helposti saatavilla. Niin kauan kuin valkean kuningas on linjoilla d-g, mustan daami shakkaa nelosriviltä ja valkea ei voi torjua shakkeja, sillä kuningasivustalla Kh1??:n jälkeen mustalla on ...Ef3+ ja ...Yd4+ matein ja daamisivustalla Kc2:n jälkeen ...Dc3+. Valkealla on ainoastaan yksi yritys poiketa, ...Dd4+:n jälkeen laittaa lähetti väliin d3:een, mutta silloin musta voittaa valkean c-sotilaan. Eli konkreettisesti: 45...Dxf4+ 46.Kg2 Dg4+ 47.Kf2 (47.Kh1?? Df3+ 48.Kg1 Ld4+-) 47...Df4+ 48.Ke1 Dh4+ 49.Kd1 Dd4+ 50.Kc2 Dc3+ 51.Kd1 Dd4+ 52.Ke2 Dg4+ 53.Kd2 Dd4+ 54.Ke2= (54.Ld3? Dc3+ (54...Db2+!) 55.Ke2 Dxc7³).

46.De1 Df3+ 47.Df2 Dc6 48.Db6

Valkean yritys 48.c8D olisi pitkittänyt peliä, mutta ei muuttanut lopputulosta: 48...Dxc8 49.Da7+ Kh6 50.Dxa6 Dxa6 51.Lxa6 Lc3 52.Lc4 Lxb4 53.a6 Lc5 54.b4 La7 (54...Lb6 55.Ke2 Kg7 56.Kd3 Kf6 57.Lg8 h6 58.Kc4 g5 59.Kb5 Lg1 60.Kc6 gxf4 61.b5 f3 62.b6+-) 55.Ke2 g5 56.fxg5+ Kxg5 57.Kd3 Kf4 58.Ld5 Ke5 59.Kc4 f4 60.Lf3 d5+ 61.Lxd5 Kd6=.

48...Df3+ 49.Df2

1/2-1/2

D-ryhmä

1. Alfred Krzymowski Ruotsi (1967) 5
- 2. Roope Kiuttu (1821) 4.5**
3. Nils Grandelius Ruotsi (1716) 4
4. Kasper Bek Aagaard Tanska (1638) 4
5. Svanberg Mar Palsson Islanti (1550) 3.5
6. Hjörvar Steinn Gretarsson Islanti (1585) 3
7. Even Thingstad Norja (1382) 3
- 8. Roger Norri (1582) 2.5**
9. Rogvi Egilstoft Nielsen Färsaaret (1330) 2
10. Jakob Glibstrup Tanska (1428) 1.5
11. Jon Kristian Haarr Norja (1304) 1.5
12. Hjalti Toftum Jogvansson Färsaaret (1204) 1.5

D-ryhmässä Roope pelasi mielestäni ryhmän parasta shakkia ja ainoastaan viimeisen kierroksen harmittava tappio paremmasta asemasta Tanskan Kasper Bek Aagaardille paremmasta asemasta vei Roopelta mestaruuden. Roger ei ollut nyt parhaassa vedossaan, mutta pistemäärä oli lopulta ihan siedettävä.

Seuraavassa Roopen peleistä näyttävin, vaikkakaan ei ehkä korrektein. Roopen omat kommentit ovat mukana RK:lla merkittynä.

Sisilialainen puolustus (B87)

Roope Kiuttu – Svanberg Mar Palsson

5. kierros

1.e4 c5 2.Rf3 d6 3.d4 cxd4 4.Rxd4 Rf6 5.Rc3 a6 6.Lc4 e6 7.Lb3 b5 8.0-0 Le7 9.De2?!

RK: Keskustasotilasta (e4) pitää suojata.

TS: Tässä olisi pitänyt teoriatietojen vielä jatkua! Jos valkea haluaa suojata e4-sotilaan, voi hän pelata 9.Df3 jatkona Dg3. Jos taas valkea haluaa pelata pelissä esiintynyttä e5-idea, on parempi pelata 9.f4 heti, sillä 9...b4 10.Ra4 Rxe4 11.f5 on tunnetusti liian vaarallista mustalle, esim. 11...e5 12.Ld5 Ta7 13.Lxe4 d5 14.Re6! johti valkean nopeaan voittoon pelissä van Riemsdijk-Hobaica, Pinar 2001.

9...0-0 10.f4

RK: Sisilialaisessa pelissä valkean on hyökättävä.

TS: Aivan totta, varsinkin Najdorfin muunnelmassa! Ikävä kyllä 9.De2 ei oikein sovi valkean suunnitelmiin. Passiivisempi peli johtaa helposti asemaan, jossa valkean on kohta mahdoton kehittää mitään vastapeliä. Tyypillinen esimerkki on Giustolisi-Petrosjan, Lugano 1968: 10.a3 Lb7 11.Td1 (11.Lg5 Rxe4!) 11...Rbd7 12.Lg5 Tc8 (uhaten ...Txc3 ja ...Rxe4) 13.f3 Db6 14.Kh1 Rc5 15.La2 Tfe8 16.Le3 Dc7 17.Df2 Rcd7 18.Dg3 Lf8 19.Td2 Re5 20.Tad1 Db8 21.Rde2 Rc4 22.Lxc4 Txc4µ.

10...Lb7 11.a3

RK: Keskustasotilaan turvallisuuden takia ...b4 on estettävä.

11...Rbd7 12.e5?!

RK: On kaksi syytä tehdä tämä siirto. Mustan siirron ...Rc5 jälkeen e4-sotilas

on liiaksi uhattuna ja pelissä tapahtunut jatko 15.Rxe6:een saakka oli jo "näkyvissä".

TS: Tämä vaikuttaa kyllä loogiselta, mutta Roopen laskelmissa on pieni aukko. Mutta jatko 12.f5 e5 13.Rf3 Rc5³ (Zimmermann-Boll, Bad Aibling 1978) on myös mustalla vähän mukavampi.

12...dxe5 13.fxe5 Lc5 14.Le3 Rxe5?N

Mustakin missaa valkean idean kumouksen. Tarkka 14...Db6! voittaa sotilaan mustalle, kuten tapahtui jo pelissä Tomkovitsh-Jowajsza, Kirjepeli 1980.

15.Rxe6! Lxe3+ 16.Dxe3 Dd6?

Hiukan epätoivoisen tuntuinen yritys. 16...fxe6 17.Dxe5 Db6+ 18.Kh1 Tae8 19.Tad1 Kh8! on vain hiukan parempi valkealle, sillä hänenkin kuninkaansa on heikko.

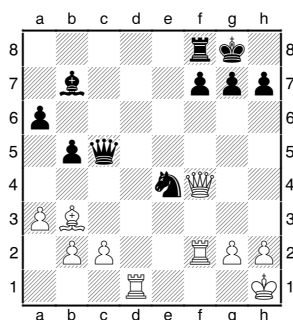
17.Rxf8 Reg4 18.Df4 Dc5+ 19.Kh1 Re3 20.Tf2

RK: Sotilas g2 pitää suojata.

20...Txf8 21.Rd1

RK: Muutama upseeri kannattaa vaihtaa pois.

21...Rxd1 22.Txd1 Re4

23.Dxf7+!

RK: Tämä oli jo ajatuksissa valmiina.

TS: Näyttävä sommitelma!

23...Txf7 24.Td8+ 1-0

Roope oli kohdannut Palssonin aikaisemmin kaksi kertaa ja hävinnyt molemmat pelit, joten tämä oli varmasti makoisa revanssi!

E-ryhmä

1. Anders Thingstad Norja (946) 4.5
2. Björn Möller Ochsner Tanska (1032) 4
3. Anders Hobber Norja (1186) 4
4. Einar Olafsson Islanti (-) 4
5. Dagur Andri Fridgeirsson Islanti (-) 3.5
- 6. Nikita Nossenko (1417) 3.5**
7. Michael Erik Vesterli Tanska (1032) 3
8. Carl Eidenert Ruotsi (1227) 3
9. Martin Trost Ruotsi (1391) 3
10. Högni Egilstoft Nielsen Färsaaret (1000) 2.5

11. Johann Vörmadal Färsaaret (1000) 1

E-ryhmässä selvän ennakkosuosikin Mikael Hiltusen jäätyä kotiin, ykkösrankattu oli Nikita Nossenکو, joka ei kuitenkaan tällä kertaa onnistunut nappiin. Sinänsä nuorten pelaajien lukuihin ei ole paljon tuijottelemista, varsinkin kun jokaisella maalla on omat laskentajsteeminsä. Esimerkiksi Ruotsin ja Tanskan kansalliset luvut vaikuttavat keskimäärin heikommilta kuin selo ja vastaavasti Norjan ja Färsaarten luvut ovat yleensä alakanttiin.

Ensi vuonna kisat pelataankin Suomessa. Ennustanpa tässä, että seuraavalla kerralla mitaleja tulee jo viisi kappaletta!